

Open stand voor levend geloof

In verhalen over het verleden hoorde ik haar naam nogal eens noemen. In de tachtiger jaren van de vorige eeuw speelde mw. Jenny Sondorp een belangrijke rol in de Bethelkerk. Ze was het eerste gemeentelid dat de voorzittershamer van de kerkenraad hanteerde. Door diverse kerkenraadsleden was ze benaderd om deze functie op zich te nemen. Nu woont ze al weer zestien jaar in Vaassen, even boven Apeldoorn, in een mooie villa met een bostuin eromheen. Haar vriendin, met wie zij woont, Lous Heine, wijst me op de fraaie herfstkleuren van de lariks die in de achtertuin staat.

De eerste indruk

Mijn vraag naar haar eerste indruk van de Bethelkerk, toen ze met haar moeder in de Traviatastraat - de flat is net gebouwd - was komen wonen in 1966, wordt ruim beantwoord. Ze geeft niet direct antwoord, maar begint bij de Maranathakerk, waar ze in het verleden, toen ze in Scheveningen woonde, lid van was. Ze noemt de kerk haar geestelijk huis. Toen stond daar ds. W. Aalders, een man van de liturgische beweging. Een vooruitstrevend predikant die 'een nieuw begrip van de Bijbel' bracht. 'Dat was een openbaring.' Daarna noemt ze Leidschendam, waar Van Genneep, later hoogleraar praktische theologie in Leiden, toen predikant was. 'Met hem klikte het. Daar ben ik toen ouderling geworden.' Ze was de eerste vrouwelijke ouderling, samen met nog iemand anders. Dat ging geluidloos. 'Het moet 1962 of 1963 zijn geweest', zegt ze. 'Het was een levendige gemeente, met veel elan. Heel plezierig.' Toen ze opnieuw in Den Haag ging wonen, aarzelde ze. 'Wat zou ik doen? Mij opnieuw aansluiten bij de Maranathakerk of toch bij de Bethelkerk.' Ze koos voor de Bethelkerk, de plaats waar ze zich gesteld zag, zoals zij dat omschreef. 'De liturgie paste wel. De ene dominee lag me meer dan de ander.' Drie waren er in die tijd: ds. Nijenhuis, ds. Vedder (voor de vrijzinnigen in heel Loosduinen) en ds. Langenbach (voor de jeugd). 'Maar het was moeilijk om binnen te komen. De Bethelkerk straalde geen welkom uit. Ze zagen je niet. De mensen waren wat stijfjes, terwijl ik toen een warme gemeenschap gewend was. Je komt er in door zelf mee te doen. Als je jezelf geeft, dan vind je je plaats wel.'

echter nog niet de tijd van de combo's en de gospelmuziek. 'Langenbach heeft heel goed werk verricht', zo zegt ze ter afronding.

Een tweede termijn als ouderling was er niet. Ze kreeg het als directrice van een meisjes MAVO in de Sweelinckstraat met zo'n drietot vierhonderd leerlingen te druk. In die tijd kwam namelijk de Mammoetwet die in het onderwijs voor veel veranderingen zorgde. En haar moeder vroeg daarnaast ook haar aandacht. Ze werd gewoon kerklid, dat wel aan allerlei vormings- en toerustingsavonden deelnam. Haar vriendin vult aan: 'Ze had toen zeven levens.'

Voorzitter van de kerkenraad

Begin tachtiger jaren, ze zat tegen haar pensioen aan, werd ze gevraagd door een aantal kerkenraadsleden om voorzitter te worden. De vergaderingen liepen niet helemaal, zoals zij dat graag zagen. Ze zei 'ja', had daarover een aantal gesprekken met ds. Van den Berg die ze 'een zeer kleurrijk figuur' noemt, maar wilde alleen als diaken benoemd worden. Voor het eerst in de geschiedenis van de Bethelkerk een gemeentelid als voorzitter. Niet iedereen was ervan gecharmeerd dat een vrouw daarvoor gevraagd was. 'Er was diplomatie en wijsheid gevraagd', zo zegt ze. Mw. Lous Heine vult opnieuw aan: 'Ze heeft een *helicopterview*, ze houdt de grote lijnen in het oog.' Zelf zegt ze dat het bij vlagen een moeilijke opgave was. Er waren soms heftige discussies, o.a. over leeftijdsgrenzen (je moest uit de kerkenraad, als je zeventig jaar was geworden), maar uiteindelijk werd daarvoor een tussenoplossing gevonden. De moderamenvergaderingen, die bij haar thuis waren, met ds. Van den Berg, Jaap Eggink en Joop de Boer, noemt ze erg leuk en gezellig. 'We hebben veel plezier gehad.'

Ouderling in 1968

Ook in de Bethelkerk wordt ze al snel als ouderling gevraagd. 'Als er een beroep op me wordt gedaan, dan moet je daar ook voor klaar staan.' Het is 1968, maar op mijn vraag of 'Parijs' en de Maagdenhuisbezetting (Amsterdam) ook gespreksonderwerpen in de kerk waren, zegt ze dat ze zich dat niet kan herinneren. Ze zit in de werkgroep liturgie. Wat ze zich daarvan herinnert, zijn de

bijzondere (jeugd)diensten met ds. Langenbach, waar jongeren in de kerkdienst zelf aan het woord kwamen, en waar muziek was die bij de jongeren aansloot. Het was

Renovatie en jubilea

Gevraagd naar het hoogtepunt in de periode dat ze voorzitter is, noemt ze de opening van de vernieuwde kerk in 1991. 'Die renovatie was leuk en niet leuk. De keuken heeft nu bij jullie lang geduurd, vroeger ging dat precies zo. Dan was het weer te duur, en werd het voorstel afgekeurd, en kwam er weer een ander voorstel dat ook de goedkeuring van het Loosduinse College van Kerkvoogden niet kon wegdragen. Arme meneer De Klerk, die steeds weer nieuwe tekeningen moest maken, en dat ook heel braaf deed. Maar het is toch heel mooi geworden. Bij de opening verzorgde ds. Van den Berg nog een rondleiding tot boven op de zolder van de kerk.'

Bijzonder was ook het feest in 1988 ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum. 'Dat was wel heel moeilijk. Mijn moeder overleed kort daarvoor.' Er was natuurlijk een kerkdienst, en verder nog een receptie en een symposium.'

Als ik vraag waar dat over ging, zegt ze dat ze zich door het overlijden van haar moeder daarvan niet veel meer kan herinneren.

Ze begint te lachen, als het vijftienvigjarig ambtsjubileum van ds. Van den Berg aan de orde komt. Ze weet dat ze toen een gedicht heeft gemaakt. Ik hoop dat ze dat nog heeft, maar ze heeft alles van de Bethelkerk weggegooid. Er zijn nog een paar foto's die ik helemaal aan het eind van ons gesprek nog krijg te zien. Het zijn foto's, waarop haar moeder staat, met handwerk, dat nog steeds in de rode zaal hangt.

Diaconie en kindernevendienst

Ik meldde hierboven al dat ze wel voorzitter wilde worden, maar dan wel als diaken, vanuit de gedachte dat dat minder werk met zich meebracht. 'Je hoeft geen beleidsbeslissingen te nemen'. Ze werd diaken in Nieuw-Waldeck, waar Lenie Sondorp ouderling was. 'Dat moest daar praktisch zijn. Een aantal mensen uit Nieuw-Waldeck bewoners bezorgden in die nieuwe wijk de post, brachten met Kerst een groet rond, een kaars met een kaartje daaraan.' Ik zeg dat dat nog steeds zo gebeurt in Nieuw-Waldeck, en zij meldt dat Simon Pieterse altijd klaar stond om praktische dingen te doen.

'De samenwerking in de diaconie, met Marga van Arendonk, Nel de Mooij, Martine Pronk en Nel Ligthart Schenk was plezierig.'

Er waren in die tijd wel geregeld botsingen met de Abdijkerk. Enkele mensen daar vonden dat de kerk rijk moest zijn. Daar dachten we in de Bethelkerk anders over. 'Nee, aan die situatie bewaar ik geen goede herinneringen.' Wel aan de bezinningsgesprekken op de kerkenraad. Helemaal die keer dat iedereen van de kerkenraad vertelde wat het geloof voor hem/haar betekende. 'Dat was heel persoonlijk en indringend.'

Ze is in die tijd ook actief betrokken bij het opzetten van de kindernevendienst. Zij en Co Ruitenberg vonden dat de kinderen tijdens de kerkdiensten opgevangen moesten worden. Ze konden daarvoor geen ouders vinden. 'Dan moesten de grootouders het maar doen.' Zes kinderen hadden ze in 1988, die van koster Roelf Koning, en die van de familie Schild. Loes zegt dat Jenny prachtige spiegelverhalen kon vertellen.

Gestopt (1991)

In 1991 is ze gestopt en het volgend jaar, 1992 dus, zijn ze naar Vaassen verrokken. Ik vraag waarom ze uit Den Haag is weggegaan. Allereerst omdat ze met haar vriendin wilde gaan samenwonen. Ze hebben hier nog wel gezocht, maar hebben toch besloten om op de Veluwe te gaan wonen. Zij is opgegroeid in Driebergen en Baarn. Zij wilde ook wel uit Den Haag weg. Ze werd nog zoveel aangesproken met de vraag of ze op bezoek wilde komen. Het werd haar teveel. En dan moet een mens soms breken met alles. En verder, 'je wordt ouder, we wilden ook gelijkvloers wonen, zodat je geen trappen hoeft te lopen.'

Ze krijgt nog elke maand Betheltaal. Fie Slagter, met wie ze goed bevriend zijn, doet daar altijd een (lief) briefje bij. Fie heeft bijzonder veel betekend in de periode dat haar moeder nog thuis verzorgd werd. Ze is onder de indruk van alle activiteiten, die er in de kerk zijn, maar leest het blad ook om op de hoogte te blijven van alles en iedereen. 'En dan zie je: die is weggefallen en die.'

Tussendoor krijg ik ook van alles over hun leven in Vaassen te horen. Ik krijg niet de indruk dat ze naar de Veluwe zijn vertrokken om het rustiger aan te gaan doen, want zowel mw. Jenny Sondorp als mw.

Lous Heine zijn druk met van alles, maar in het bijzonder voor de kerk. Ze zijn lid van de kleine

vrijzinnige gemeenschap die er is, en die zeer actief is, Jenny is ook lid van de Grote Kerk in Epe. In Vaassen kon ze het in de PKN niet erg vinden. Ze zegt dat ze altijd wel een beetje vrijzinnig is geweest. Van strakke dogma's houdt ze niet.

Wat ze zoekt, is een gemeenschap, openstaand voor levend geloof. Dat kan niet verbazen voor iemand die in haar jonge jaren in Rotterdam door een predikant van de ethische theologie is beïnvloed, de zendingspredikant Adriani.

Terugkijkend

Afgelopen zomer is ze nog in de Bethelkerk geweest. Er ging een vrouwelijke predikant voor. 'Die was fantastisch.' Ze had het gevoel van thuis te zijn. Met diverse mensen, waaronder - naast Fie Slagter - Nel de Mooij en Nella de Kieft, heeft ze nog steeds contact.

Terugkijkend op de zesentwintig jaar dat ze tegenover de Bethelkerk heeft gewoond zegt ze dat het hele goede jaren zijn geweest, waaraan ze goede herinneringen heeft met zo nu en dan een 'au'.

Nico Riemersma

Dit interview stond in: Betheltaal 16,1 (2008), 12-13